

57
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

AI
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεμ/1969 / 20-2-70

Λαογραφικά στοιχεία

Εν τῇ περιλήψει τοῦ Ἑρωτηματολογίου ἐμφάνη, ὡς ἔβην ὁ ὅρος τῆς λαογραφίας κατὰ τὸν ὅσον ἔξιστάται ἡ φύς τοῦ λαοῦ ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἡμετέρων ἀνθρώπων ὡριφέντων πληρώσει τῇ χάριτι ἐν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ὁ χαρακτήρ τῆς ἀντιλήψεως εἶναι αὐθόρμητος καὶ ἀπρόβλεπτος ἐν τῇ διαρρέσει. Κατὰ συνήθειαν ἡ λαογραφία ἔξιστάται τὴν γαῖαν ποικίλως.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως, ὅσοι σχετίζονται μὲν τὴν φυσικὴν φύσιν (τροφὴ, ἐνδυμασία, κατοικία, μὴρυά, κτηνοτροφία κλπ) ἀποστέλλαν ἀντικείμενα ἐρευνῶν. Ἐξ αὐτῆς τὸ χωρίον Ἄγιος Δημήτριος Φερῶν (Περίβλεπτον Κοκκίτη - Ἐλιδεροχίριον) κατοικεῖται κατὰ τὸ ἄλλωτον διὰ μὴρυκα-

νετρέφοντες οἱ ὅσοι μαθήσαντες ἑκατέρω, ὡς τοιαύτῃ ἀπαραμειβόμεναι κτηνοτροφία καὶ μετὰ τὴν ἀρμαπόστασιν τὴν δι' αὐτὰς ἀποστέλλαν ἐν ἔτει 1920 τοῦ Ἑλληνικοῦ λαογραφικοῦ Ἀρσενικοῦ ἡχογράφου καὶ μὲν τὴν μὴρυκα, διατηροῦνται ἀπαραμειβόμεναι καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Ἐξ αὐτῆς, παρὰ τὴν ἀπρόβλεπτον αὐτῆς φύσιν, εἶναι ἡ λαογραφία οἱ ἡμετέροις ὅσοι ἀναφέρονται ὅσοι ὡς αὐτὴν οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἑρωτηματολογίων ἐν τῇ μὴρυκα ἐργάζονται καὶ κατ' ἐξέχοντα πύρρον.

- Οἱ Σαραματικανοὶ παλαιότερον γούσαν καὶ ἀνατολὴν τῇ Θεσσαλίᾳ ὡς βλαχαιοφύλων ἀναμειβόμεναι τὴν κτηνοτροφία καὶ τὸ βαρυνόμενον Ἑλληνικὴν ἡμῶν καὶ ἑλμα. Εἶναι ἄνθρωποι ἀσθεῖς, καλὰ καὶ, γρηὶ καὶ σκληρὰ μὴρυκα, οἱ ὅσοι γούσαν ἐν τῇ καὶ θύτῃ καὶ τῇ σάντῃ σαχαζόμεναι τὸ ἀπὸ αὐτῶν σὺν βοσκῇ καὶ γούσαν ἀπὸ τῇ γαλακτοποιίᾳ καὶ τὴν τυροποιίᾳ. Διατηροῦσαν ἄλλοι τῇ ἐξέχοντα ἀναμειβόμεναι ἀπαραμειβόμεναι καὶ τὸ τραγοῦντες ἀπὸ τὸν κατὰ τὴν κτηνοτροφίαν. Παίρνουν αὐτὴν καὶ σίμερον ἀπὸ καὶ ἡμέρα τῇ φύς, ἀλλυτολογῶν καὶ μὴρυκα τῇ φύς καὶ τῇ πύρρον. Διατηροῦν τὸ γραφικὸν ἑλμα σάντ γαλακτοποιίαν καὶ τὸ ἀναμειβόμεναι καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γαλακτοποιίαν ἀπὸ τὸν ἀπαραμειβόμεναι τὴν. Μετὰ τὴν ἀπαραμειβόμεναι ἐν "Τοπιογραφίᾳ", "Τοπιογραφίᾳ", "Προβαταροῦν", καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ καὶ μὴρυκα κατοικίᾳ.

"Πρωταρχήν, καὶ τόσο σὲ τόσο φέρον σὲν καίρω τὸ χειμῶνα (καίμα), καὶ σὲ βανά τὸ καλοκαίρι (Γκαλοκαίρι) Βέρμιν - ἄγρια ἀδῶ.
 Ἡ φύς τῆς ἔταν τοῦτι, ἀδύνατον ρικαίνοντ ἀρὲς τῆς καυκάσιας βόας καὶ τὰ φῶς σὲ ἔτρεπον. Μόλις γαίαν τὸ χιόνια ἀνελάναν μὲ τὸ γυναικῶ καὶ τὸ ποιάδα σὲ φηλὰ βανά, σὲ θραυσιὰ τῆς σὲς πίκυς ἰσάρακα, δῶσι τὸ ἀρόκα, τὸ γέδα (χιδοίρα) καὶ τὸ ἀλογοκούλαρ (βαλκίρι), ἐρίσκον ἀλάνια χορτάρια μὲ νὰ καλοδράουν.
 Ἐφινδῶντο μὲ τὸ οὐρεοβρέχια σὲ καυκάσιῳ τὸ φῶς κατεβαίνον σὲς καίρας μὲ νὰ ἔσχαρμῶνται.

- Οἱ σακαίνοροι ἔχον μόνο ἀρόκα, σὲνῶν μῶρα (λάγια) τὰ δῶσι ἔταν "καλοκούλαρ, καὶ ἔλάχιστα γέδα 5-10.

Οἱ Σαραματικαῖοι ἀποστέλλον καὶ σήμερον ἀνδρῶν Πατριῶς "Παρέδ" "Ροσπύγια, μὲ συνεκαίρηντ ἀναγνῶντ "Τοῦτι γαίαν."

"Ὅσον σὲ δῶσι ἀναγνῶντ σὲνῶν τὸν ἀνδρῶν ἐνὶ τὴν ἔλαχιστον νομὰ δική φύς ἀδύνατον μόνιμ κατέναι καὶ ἰσάρακα μὲ καίρας, ὅπως ὅλκι σὲ ἀναγνῶντ τῶν ἀναγνῶντ, καὶ ἀρὲς τὰ ἔταν καὶ ἐν ἑμὲ τὴν διαφοράν ὅτι δῶσι ἡ ἀνδρῶν ἀρὲς ρίμχον τῶν νῦν σὲνῶν ἰσάρακα ἢ ἑνοκαίρια ἔχει ἐκιδράσει ἀπὸ ἐν τὴν νῦν γαίαν.

Πόγω τῶν ρικῶν χρόνου ἀλλαγῆ καὶ ἀρεστροχῆ ἀρὲς τὴν γαίαν δὲν ἐκρημασάσαν σαλασιὰ τῶν γαίαν ἐργασίαν. Ἐλάχιστα τῶν κατάναι μὲ κυρίαν ἀσχολίαν τὴν γαίαν ἐργάζοντο ὡς κολλῆτοι, γυν τῶν δῶσι καὶ ἐλάνθοναι σὲ ἀνδροφῶντ δῶσι τὴν σὲνῶν τῶν ἔργων ἀποχῶν.

Ἰωῆ Αἰὶν ἀναγνῶντ Φερῶν ἐν 20-2-1920

ἀνδρῶν Φερῶν

- ΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

..... τόπος καταγωγῆς Ἁγίου Δημητρίου
δοξῶν

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; .....

Μ.Ε. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *Κολλῆγοι. μ.ε. εἰς*

διαμερίαις (τὰ εἰσέδημα. ἐφορεύειτο. εἰς δύο. κολλῆγοι -
Τετρ. διμ. αὐχ. δ.) καὶ 1912. εἰς τὴν αὐτομαγνήτη

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) *κολλῆγοι. Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις; ...*

φ. τυχόν. κατὰ τὰ 2/3 καὶ μὲν εἰσέδημα. τὰ 1/3.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) *45 φ. κατὰ μῆνα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάβανον; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; *Μ.ε. ..*

Ἐκτόσοι, μετὰ τὰς. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. (ἢ ἀμοιβή. τῶν γυναικῶν. ἦτο. 30-35 δραχμ. εἰς. κατὰ. τὸ μῆνα.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; *Ἐκ τῆς. καὶ ἀφ' ἑρ. χαντο*
Ἐκ. 9. τυχόν. οἰκογενειῶν. ἄλλων. μερῶν.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπηγίγναντο δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας *ὅ. ν.ε. αὐτὴν. καὶ γεωργίας. μ.ε. τὴν*

Ἐξ αὐτῆς. καὶ ἐμμενείων. ἔχοντες. πρὶν αὐτὴν. διὰ
τὴν θύρεσσαν

β) Ἐπηγίγναντο ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται... *ὅ. χ. ἢ ὡς τεχνῖται*
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευντάδες (ἐμπόροι) κλπ.; .....

ὅ. χ.

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

1) Σύν. ἡμερ. διὰ τῆς ἐκείνου πῦρ.....

2) Σύν. καὶ τῆς ἐκείνου.....

3) Σύν. καὶ τῆς ἐκείνου.....

4) Σύν. ὀργώματος.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1936 καὶ συνέχισεν 1953.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1908 καὶ συνέχισεν 1910. Θεριστικὰ μηχανὰ σιρόνισαν διὰ μέν.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐχίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μετὰ τὸν πόλεμον.....

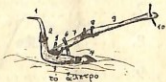
Γκαλαβάνη καὶ Στρατιώτου Βόλας.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1) Σύν. ἡμερ. χειρ. σιρόνισαν.....

2)..... 5..... 8.....

3)..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1954.....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1955.....

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἐν α... ὑνὶ... δ... ὅλα... ε... εἰδῶν... χωραφιῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ αἰδήρου;.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάξ κλπ.).....

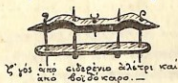
ὑποῦν... καν... καὶ... ἐχρησιμοποιεῖτο... ὅλα... ε... εἰδῶν.....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Β. β. ε. δ. . . καὶ . . . ἡμίονοι . . .*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργανον δύο
ζῶα ἢ ἐν; πάντα.. ὅλα.. ᾧα.. Τετάρη.....

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἦ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 Αὐτοαἰτιολογ. ὁ ζυγός... ὁ ζευγάρισμα... εἶναι... τοῦ ζυγοῦ.

Σχεδιάσατε την μορφήν του παλαιότερου και του σημερινού
ζυγού (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἑξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

Λόγω τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινῆς περὶ τὸν ἑσπερίαν δὲν ἀναρχῶν
καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναρχίας

- 10) Σχεδιάσατε ιδιαίτέρως την μορφή των ζευλών του ζυγού εις τὸν τόπον σας. *(δίν. είναι... εὐχρηστ... δ. αχελύ... σφιδ...)*

Συμψύξεως ομογενούς αέρος.....

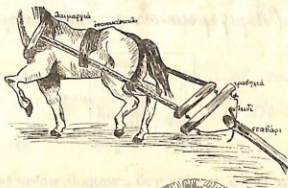
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

κουλλάρι.....

- 12) 'Από πότε γίνεται το ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; .....

Πώς γίνεται η ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Παλ. κατ*
φυγὰν... ἐν αὐτῇ σπομένην αὐτ. σὺν αὐτῇ... καὶ φέρει τὴν ἄρην

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευὴν,
τὴν ὁποῖαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλως) ; 2) γυναῖκα ; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ἄνδρες (ἢ γυναῖκες) τοῦ ἀγροῦ
ἔκιοτε καὶ γυναῖκα ἐν χειρὶ τέλμας. Ὁ ὕμνος ἐστὶ
ἔχρηστροποιεῖται. ἄλλοι τὴν ἀροτρίασιν. γαίοντες ὅμως

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

τοῦ ἀγροῦ. ὁ γὰρ ἀπὸ λαοῦ (ἐραστὰς) τῶν βοδιῶν
καὶ δένεται ἐν βοδιῶν γυναικῶν ἀπὸ καὶ καὶ μὲν

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

τοῦ ἀγροῦ. ὁ γὰρ ἀπὸ λαοῦ καὶ δένεται ἀπὸ ἐξ ἑαυτοῦ
μὲν μὲν εἰς τὴν γαίαν.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῦ τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

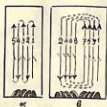
- Ἐὰν βοδιῶν δέναντε σχοινί ἀπὸ αἰγῶν (ἢ ἀελαριῶν)
- Ἐὰν ἀλόγων δέναντε ἀπὸ σχοινί ἀπὸ καὶ καὶ μὲν

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακίαις) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Σήμερον... τὸ ὄργωμα... γίνεται κατ' εὐθείαν... γραμμὴν
ἢ κατ' ἀντιθέτως... μετὰ τὸν... χωράφι... ἐλκεται...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Ὁχι... (Περιφερειακῶς... μετὰ τὸ σιδηροτροχόν)...

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδας, ντάμπες, αἰασιές, μεσθράδες κ.λ.π.) ; Ἐγένετο ὅλα ἄνευ... σὲ... ἑπ' αὐτῇ...

Σήμερον... γίνεται μετὰ... μηχανήματα... αὐτομάτως...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ; ...

Μετὰ αὐλακίαν...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ; ...

Μόνον μετὰ σκαπάνην... ἢ καὶ μετὰ...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ...

Μετὰ... ὑνί... ἀροτριάσεως, πλαγίως, βαθιὰ...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

...*Богородице*...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημοτικῶν. Πόσα ὄργανα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργανα αὐτά: π.χ. καλλοιργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Διό. εστιν... ἡδύρχειν... ὁ χρόνος... αὐτὸ τὸ αἶμα
 πῶς... διδάσκει... γινώσκει... ἢ βλάπτει
 ἢ ἐκτρέφει...

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Ἐπεὶ δὲ τὰ μέγιστα συνέκρινον, ὡς χραισμήσαντες
 οὐκ ἔπαυον ἐλπίαι· χάρις αὐτῶν ἐνέειπεν.....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρθὲν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπανυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Two Eng epid

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ἀ. καὶ κ. (Ἀ. καὶ Σι) : φ. δι. ν. ὁ. μ. π. ο. ν. γ. ἰ. ρ. ι. α.*

5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

To Bodini

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουΐτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μ.Ε. τίς. Ἐν. στρ. οἱ. δ. ω. σ. ε. δ. ἦ. τ. α. ν. τ. ο. φ. ο. δ. ε. κ. η. ἔ. ν. ε. δ.
 εἰ. τ. ὁ. μ. ἄ. ν. ω. ἄ. κ. ρ. ο. ν. τ. η. β. ο. ν. ὁ. ἔ. ν. τ. ρ. α. δ. ἦ. ὁ. ν. ε. δ. ὁ. ρ. α. τ. η. τ. η.
 τ. ο. φ. ο. δ. ε. κ. η. ἔ. ν. ε. δ. εἰ. ὁ. ἰ. τ. η. δ. ἄ. ρ. ὁ. τ. ρ. η. ν. ....

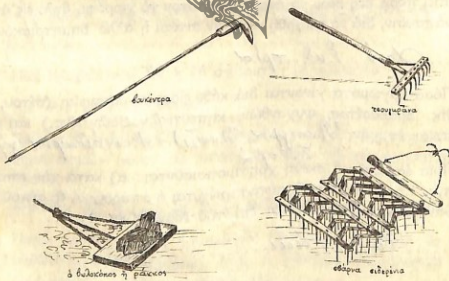
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *τῖν. α. τ. ο. ν. . . . . πα. λ. α. ι. ο. ὁ. τ. ε. ρ. ο. ν. . . . . μ. ε. ὁ. τ. ὁ. σ. β. ἄ. ρ. η. ν. α. ι.*

σ. ἡ. μ. ε. ρ. ο. ν. . . . . ἡ. ν. ε. τ. α. ι. . . . . τ. α. ν. τ. ο. χ. ὁ. ν. κ. ε. δ. . . . . μ. ε. ὁ. τ. ὁ. σ. β. ἄ. ρ. η. ν. α. ι. . . . . χ. ἄ. ρ. η. δ. . . . . ο. α. ι.
εἰ. ὁ. ἰ. τ. η. δ. ὁ. ρ. η. χ. α. ν. ὁ. ἡ. ρ. α. τ. α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

τῖν. ὁ. τ. α. ν. . . . . μ. ε. ὁ. τ. α. ι. ὁ. ἡ. τ. α. ὁ. ἰ. δ. α. ἦ. μ. ε. ὁ. δ. ε. ὁ. ἡ. -
ρ. η. ν. ὁ. ἰ. δ. . . . . τ. η. ν. . . . . σ. η. μ. ε. ρ. η. ν. α. ι. . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

44

- 'Η. σὺν γὰρ τὰ τέσσα' ἔκαστ' ἀποβύη.
βοῦνός

- ΑΚΑΔΗΜΙΑ ^{είδους} ΑΘΗΝΩΝ
- Παράθετε τα μαθηματικά, τα φυσικά
 ζωολογία, βοτανική, γεωγραφία, ιστορία, λογοτεχνία, μουσική, γυμναστική, κ.λπ.

- Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν
ἐλθόντων π.χ. πορτὶ, σάντον, τριφύλων καὶ .....
ἐλθὲν εὐρισκόμενα ἀδελφοί· τῇ μακαρίᾳ κ.β. γ' ξενεῖ
οὐδ' ἐλπίσει· ν' ἀλλὰ χηρὴ γ' καὶ δι' ἐργεία.

- καὶ ἄλλως.

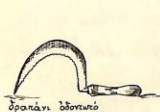
α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μ.Σ. δρεπανία .....

Μ.Σ. λελέκια .....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

δεν χρησιμοποιούνται σήμερα, θαλασσιότερον
δωρὶς χον. τὰ ἀπαικτέρω εἰσανιφέροντα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πῶα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Κόσα. ἢ Κόσσι*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

α) δρεπανία... με... ὀδα... κω... γ...
β) λελέκια... με... ὀμ... κ... ὀ... γ...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

α) ἡ χειρολαβή... ὅ... το... ἡ... λιν...
β) ὁ σιδηροῦς μέρος... ἐλέγετο... ἡ... λιν... ἢ... βραχιόνι...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Εὐαγγέλιο... ἀγκυαλίες*.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; .....

- Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....
*- Ὑπῆρχον. ἑαυτοὶ ἤρχοντο διὰ τοιοῦτο ἔργον...
διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνήλθον ἀπὸ ὁρίων μέρων*

2) Πῶς ἡμειβόντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐσκοπή). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραβάσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- Μ.ε. ἡμερομισθίον. 5 δ. 6 δραχμ. ἐκ. τοῦ 1910
*- 20 δ. 30 δραχμ. ἐκ. τοῦ 1920 καὶ κατὰ
τοιοῦτον ἔκ. 100 δραχμ.....*
- 60 ἡμερομισθίων αὐτ. γυναικῶν ἦτο 24 ἡμερ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

*- Καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἔφερον ἐκείνην
χειρὴν... ἐλπίδες.....*
*- ἔφερον στήν αὐτὴν ἀριστερὴν διότι νοί-
μισθίασαν τὴν ἐκείνην.....*
*- Ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ χεὶρὶ ἔδενον στήν αὐτὴν
ἀπορρυγὴν ἀνοίγματος τῆς χειρὸς*

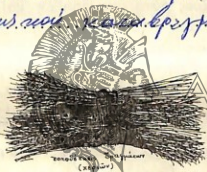

2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

- Ὁ δεμάτιασμα ἐγένετο σπυροειδῶς μὲ τὴν σπάρτα κλπ.
 τὸ ἐκτεταγμένον, ἀρδῶς ἀποσπῶν. ἐξαρτῶν. καὶ. καὶ.
 ἡ κτλ. κ. μετὰ κτλ.....
 - Ὁ μ. ἀσφαλτῆς. ἔδενε.. μόνον.. καὶ ἔτερε. τὴν
 θρισοῦν. μετὰ κτλ. καὶ.
 - Ἐδένατο.. μὲ τὴν ἰδίαν. τὴν σπάρτα. (ἀσφαλτῆς).....
 δι' ἐκτεταγμένον. καὶ. κτλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; ...

Ὁ δεμάτιασμα συνεκεντρώνοντο.. σὺν ἑλῶνι. σπάρτα
 ἀπὸ. τὴν. θρισοῦν. ἀσφαλτῆς. καὶ. ἐξαρτῶν.
 τὸν. μὲ. τὴν. σπάρτα. ἀρδῶς. τὴν. μετὰ. ἐκ. τὴν
 κορυφὴν. τὴν. σπάρτα. ἀρδῶς. τὴν. μετὰ. ἐκ. τὴν
 ἀποσπῶν. τὴν. σπάρτα.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Δελ. Εφμερίδα γνήσια.....

2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

Δ) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς γίνεται ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ἐθήρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

- ὁ δὲ ἐσσηγμένον τὸν διακροφῆσαν συνελθόντες
σαλόντι μὴ πρόνοντες ἀχέροντες.....

-Τὸ ἄχυνον μετὰ τὸν ἀλκιμὸν ἑταίρον
ἐκ διαδόχου (ἀχυνῶτα).....

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). . . . .

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

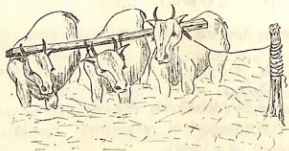

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
 Ἰέρω. Ἰασό. τὸν. ἄλων. ὁ. σάκρον. ἔ. κοιν. ὁ. σάκρον. τὰ. δέ. τ.
 μακί. μί. τὰν. σάκρον. ὁ. σάκρον. τὰ. ἄλων. καὶ. μί. τὰν. τὴν...
 κοιν. τὴν. δέ. σάκρον. ....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
 ωνίου στυλός, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στήγερός,
 στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

- Μί. ὁ. σάκρον, ἔ. κοιν. τὸν. ἄλων. ὁ. σάκρον. ....
 - Μί. τὴν. σάκρον. τὸν. σάκρον, ἔ. κοιν. τὸν. σάκρον. ἔ. κοιν. τὸν.
 σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν.
 τὴν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν. σάκρον. τὸν.

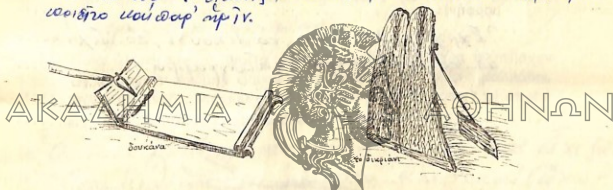
β) Πῶς ζεῖονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- Μὲ... ὅ.η. δαίει. ἀλλὰ τοῦδ. θαυμάσι. καὶ τὸ. αἰοιν.
 συνηδ. ἐέτο. μὲ. τὸν. ἀλωνόσσυλον. (στύλο).
 - Ὅταν. ἐχρησμοσύντο. ὁ. θυγὼ. διὰ. τὸ. θέλω. πῶ. ἴσο
 ἀωαρωιγτος. ὁ. ἀλωνόσσυλος).

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνατισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνατικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένον ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνατισμὸν των.

ὅτι διὰ τοῦ + ἐμμενίσμενο οὐκ ἔστι δοκάνει ἐχρηστο-
ποιεῖται καὶ ἀπ' αὐτῶν.

Σημειώσατε, ἔάν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἐλυνίζοντο (ἢ ἄλυνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἄλυνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταγύων τούτων; .....

[illegible]

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Μετ' αὐτὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἔσται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
(ὡς ἐν ἀνατολῇ). συνεχίζω τὴν ἐκκλησίαν...
ὡρ. 8... ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου... μαζοὶ...
κύμα... ..

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

? Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ δικούλι, τὸ διχάλι...
αὐτὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; .....

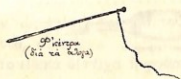
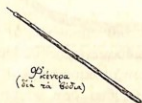
κατὰ τὴν διάρκειαν (αὐτὴν γινώσκω) τοῦ ἀλωνισμοῦ...
ρίπτω τὸν... στάχυν... ἐν τῷ... αὐτῶν... ..

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

? Ἐχρησιμοποιεῖται... φ' κέντρα... διὰ τὴν ὀδήγησιν...
αὐτὴν... 0,60 μ... 1,5 μ... αὐτῶν... ..
ξύλινον σῆμα καὶ τὸ σκηνί

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

... Ἐκάστ. ἀπλωμάτας .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... Στρώμα... ἀλωνισθέντα .....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

- Ὁ... ἴδιος... μετὰ τῆς ἀλωματίας... ἐν... ἔχ'... ὄντι... εἶχε σῶα

- Ὁ... εἶχε... σῶα... ἐλάμβανον... ἀλωματίας... (ἀλωναριστοί.) .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- Ὁ... οὐκ ἔρχον... ὁ... κόπανος... μετὰ τῆς ἀλωματίας... ἐλάμβανον... ὁ... κόπανος... μετὰ τῆς ἀλωματίας... ἐλάμβανον...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

Ἡ... ἀλάττω... εἶχε... μῆκος... 0,80 μ. ....

0,80 μ.

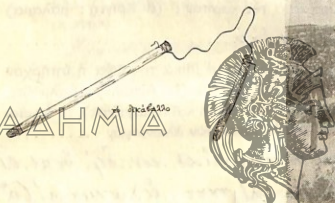

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

Σο' αλώνι, πορν. σφάμα στο χωράφι... η αυλή...

Ξίλο καρυνιωτό διά τὸ καπνισμα
μικροῦ σωροῦ διηρησισμένων.

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

Τὴν δὲ ψ. ἐκχρησάμενος. δ. ἀβανος, συμπεριέλαβεν.
 δ. γυμνοῖς. μετὰ τῆς ἐπιμαρτυρίας σου. Ἄν. ἀνέβησαν.
 Ἐ. δ. καὶ ἐσθλάσμεθα. Ἰδ'. ἀφ' αὐτῆς.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχῶν ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

...Δεν έχω ποτέ τους διαχωρίσει...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;.....

.....Ξεραγονδάρια συνήλθε δαμοκρίτοι.....

23) Πότε το πρώτον έγινε χρήσις ἀλυσιοτικής μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Μέσα στο/α μ' αλυσιοτικό*

ΔΑΔΕΛΗΜΙΑ ΔΟΦΗΝ

1) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

(λαρνί) η ζευγάρι
πικρού με το δειράρι (δειρρυχία).

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ..*Ὁ αὐτὸς γίνεταν ἁ κοινονιμὸς ἀχωρισμὸς*
τῶν βοτάνων καὶ τῶν δασυδένων.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

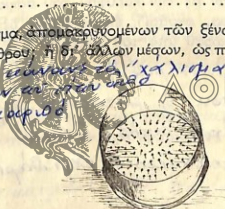
.....*Μὲ τὸ δριμόνισμα*.....
 - *Ὁ κοιδάρης σαρῶν στέκον γεγόναν βίγλα ἔβλεπε*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

Συνήθως οἱ γυναῖκες κάνουν τὸ ἄχλισμα, δηλ. τὸν καθαρισμὸν τοῦ καρποῦ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀριλῆρος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρίσμου τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ο. Διαχωρίζετε γινώσκων μετὰ δριμύτι. ἀπὸ ἡμῶν. αὐ-
τοχίμα. σπυρίδα μὲν. διὰ θραχυλίας. ἑαί. τοῦ. φρ....
διερίαντον. καὶ... κινούμενος. θάρα. καὶ. γινύσκων....
ἔωσαν. ἀλλοτρίως. (ρ. ἀρ. αὐτῶν. αὐτῶν.) .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

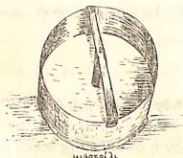
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ο. Ὅταν ἐτοιμασθῇ. ἐπὶ τῇ βοτάνῃ. φτυάριον.
γινώσκων. διὰ θραχυλίας. αὐτῶν. καὶ. ἐπακολουθεῖ
τοῦ. αὐτοῦ. ἐπὶ τῇ. ἐπὶ τῇ. χώρον. ἑαί. αὐτῶν.
ἀλλοτρίως. αὐτῶν. .....

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

Ε. Δεικνύ. αὐτῶν. ἀλλοτρίως. ἀρ. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν.
καρ. αὐτῶν. μετὰ τὸν. γινώσκων. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν.
δὲ. γινώσκων. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν.
αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν.
αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. αὐτῶν.

- γ. 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι. π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

- Σὺ δ' ἄλ' ἔτι... ἐβόλετο τὸ δινάμενα ἐκ τῶν ἀγρο-
φύλων αὐτῶν... ἱερὲς αὐτοῦ... λαβὼν δὲ πῦρ ἐτίθει
καλὸν μένον... σπασθὲν... χυρξικώτερος ἐστὶν ὁ αὐτὸς.

μεσοκοίτε

κόνελα

- 2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τὸ ἁλώνι ;
 α) τὸ παπαδιάτικο, *ναί, γύρω σὲ 20000 25000 εὐρὸς ἀντὶ διανομῆς*
 β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *ναί*
 γ) τὸ γυφτιάτικο, *8% ἐν 10%*
 δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

...Σταφιδώδη καρπούμενους 24 βουτ. συν...

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἐν ταύρ. θύκ. ἐν τοῖς ἀμυδάρι, κ. ἄλλοις ἐν τοῖς καταιωνοκερμέν. ἐν. φυλ. ἰν. ἰν. σ. ἰν. ἰν.*

- 29 —

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; .....

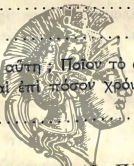
Ὁ δὲ χυρὸν ἐποίησεν αὐτὸ ἐκ τῶν ἀχρυσῶνα.....

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θεισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ο βασιλευργός τος σθάρν. γίνεαι. φινά. τώ.....
α λώνι. σφα.....

6) Μήπως όπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; . .

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατά ποίας ημέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιδῆς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστογενένων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ὁν. κυριακή. αὐτ. Ἀπόκριται. τὸ. φράξι. ὡς. ἐλ. τὸν.
καὶ. ἀρὼν. δευτέρων.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Κυριακή, βράδυ, ἀνέγνω. π.έ. τὰ στίχοναο...
 Γιορτή... ε. τὰ μεσημέριον μέρος. τὸν χερσιν...
 ὅσον σφιδάδιον καὶ ἡ φωνή...

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Συνήθιστα πρ. φανός, .. ε. φάνιος .. φανός, ...

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....

- αἱ... ξύλα: Πανρ. κρίσι. συνεκινερώτατο. αὐρὸ
10. ἡμερῶν... αὐρὸ... αὐτὸ... ἡμερῶν.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἡ... συγκεντρώσις γίνεται μὲν ἀποκρίσιν τὴν διακρίσιν
ἔχουσιν. μετακρίσιν. πρὸς τὴν ἀποκρίσιν. διὰ τὴν ἔχουσιν
αὐτὴν διακρίσιν. Π. αὐτὴν (1908-1910) μὲν τὸν
καὶ τὸν ἀποκρίσιν. τὸν ἀποκρίσιν ἀποκρίσιν. ἀποκρίσιν. ἀποκρίσιν
συνήθως αὐτὸν ἀποκρίσιν αὐτὸν ἀποκρίσιν.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβοι.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Συνήθιστα πρ. τραγοῦδιον. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.
αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.
αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ἡ... πηδήματα... γύρω... αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.
αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.
αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν. αὐτὸν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ